

Az Európai Unió
Tanácsa

Brüsszel, 2021. május 31.
(OR. en)

9335/21

AGRI 253
FAO 22
COAFR 145
COHAFA 54
CONUN 79
ENV 386
CLIMA 133
SUSTDEV 70
DEVGEN 111
RELEX 493
SAN 345

AZ ELJÁRÁS EREDMÉNYE

Küldi:	a Tanács Főtitkársága
Címzett:	a delegációk
Előző dok. sz.:	8949/21
Tárgy:	A Tanács következtetései az élelmiszerrendszerekkel kapcsolatos 2021. évi ENSZ-csúcstalálkozóra vonatkozó uniós prioritásokról

MELLÉKELTEN továbbítjuk a delegációknak az élelmiszerrendszerekkel kapcsolatos 2021. évi ENSZ-csúcstalálkozóra vonatkozó uniós prioritásokról szóló, a Tanács által 2021. május 26-án elfogadott következtetéseket.

A TANÁCS KÖVETKEZTETÉSEI
az élelmiszerrendszerekkel kapcsolatos 2021. évi ENSZ-csúcstalálkozóra
vonatkozó uniós prioritásokról

AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA,

EMLÉKEZTETVE:

- a szabályokon alapuló multilateralizmus megerősítését célzó uniós fellépésről szóló, 2019. június 17-i tanácsi következtetésekre (10341/19),
- „A fenntartható fejlődési célok támogatása világszerte” című, 2019. júliusi 8-i tanácsi következtetésekre (10997/19),
- az „Európa fenntarthatóvá tétele 2030-ra – Az eddig elért eredmények és a következő lépések” című, 2019. december 10-i tanácsi következtetésekre (14835/19),
- „A termelőtől a fogyasztóig” stratégiáról szóló, 2020. október 19-i tanácsi következtetésekre (12099/20),
- a „Biológiai sokféleség – sürgős fellépésre van szükség” című, 2020. október 23-i tanácsi következtetésekre (12210/20),
- a „Helyreállítás a körforgásos és zöld gazdaság jegyében” című, 2020. december 17-i tanácsi következtetésekre (14167/20),
- az aktualizált biogazdasági stratégiáról szóló, 2019. november 29-i tanácsi következtetésekre (14594/19),
- a táplálkozásra vonatkozó cselekvési tervről szóló negyedik eredményjelentésről szóló, 2019. november 25-i tanácsi következtetésekre (14457/19),
- a globális élelmezés- és táplálkozásbiztonság erősítéséről szóló, 2018. november 26-i tanácsi következtetésekre (14554/18),
- az EU-nak és tagállamainak az ENSZ Élelmezési és Mezőgazdasági Szervezetével (FAO) kapcsolatos középtávú prioritásairól szóló, 2018. június 18-i tanácsi következtetésekre (10227/18);

1. ISMÉTELTEN HANGSÚLYOZZA, hogy teljes mértékben elkötelezett a 2030-ig tartó időszakra vonatkozó fenntartható fejlődési menetrend, az ENSZ Éghajlatváltozási Keretegyezménye (UNFCCC), a Párizsi Megállapodás és a Biológiai Sokféleség Egyezmény (CBD) mellett, és ÚJÓLAG MEGERŐSÍTI rendületlen támogatását a „cselekvés évtizede” elnevezésű ENSZ-kezdeményezés iránt, amely arra irányul, hogy új lendületet adjon a 17 fenntartható fejlődési cél 2030-ig történő megvalósításához. Az ENSZ-szel szorosan együttműködve továbbra is törekedni fogunk arra, hogy előmozdítsuk és megerősítsük a szabályokon alapuló multilaterális fellépést a szegénység, az éhezés és a hiányos táplálkozás felszámolása, bolygónk védelme, valamint annak biztosítása céljából, hogy minden ember – emberi jogainak és emberi méltóságának maradéktalan tiszteletben tartása mellett – békében és jólétben élhessen;
2. ÜDVÖZLI az ENSZ-főtitkár arra irányuló kezdeményezését, hogy a „cselekvés évtizede” kezdeményezés keretében összehívjon egy, az élelmiszerrendszerekkel kapcsolatos csúcstalálkozót azzal a céllal, hogy nagyratörő intézkedések induljanak a világ élelmiszer-előállítás és -fogyasztási mintázatainak annak érdekében történő átalakítása céljából, hogy bolygónk tűrőképességének határain belül mindenki számára elegendő, biztonságos és megfizethető élelmiszert és egészséges étrendet tudjunk biztosítani. A 2030-ig tartó időszakra szóló menetrend megvalósításához elengedhetetlen a fenntartható élelmiszerrendszerek és az egészséges táplálkozási minták kialakítása;
3. NAGYRA ÉRTÉKELI, hogy a csúcstalálkozó emberközpontú és megoldásorientált lesz. Egyedülálló lehetőséget fog biztosítani a világ közössége számára, hogy közösen kezelje azokat a rendszerszintű és egymással összefüggő kihívásokat, amelyekkel a jelenlegi élelmiszerrendszerek szembesülnek. A csúcstalálkozó kulcsfontosságú ahhoz is, hogy a Covid19-válságból való kilábalás során érvényesíteni tudjuk az „építsük újra, de jobban és zöldebben” szemléletet, miközben magunk mögött hagyjuk a válságnak a megszokott életmenetet megzavaró gazdasági-társadalmi hatásait, amelyek súlyosbították az egyenlőtlenségeket, az élelmiszer-ellátás bizonytalanságát és a hiányos táplálkozást;
4. MARADÉKTALANUL ELKÖTELEZETT amellett, hogy együttműködjön a világ valamennyi térségének országaival és az összes érdekelt féllel annak érdekében, hogy a csúcstalálkozón az emberi jogi alapelvekkel és az élelemhez való jogon alapuló megközelítéssel összhangban álló, ambiciózus eredmények szülessenek és ezek nyomán hathatós intézkedésekre kerüljön sor. Készen állunk arra, hogy részt vegyünk ebben a közös erőfeszítésben, összhangban a 2030-ig tartó időszakra szóló menetrenddel és a fenntartható, klímasemleges és erőforrás-hatékony jövőre vonatkozó azon elképzeléssel, amelyet az európai zöld megállapodás¹ és az ahhoz kapcsolódó stratégiák és cselekvési tervek – különösen „A termelőtől a fogyasztóig” stratégia² és a 2030-ig tartó időszakra szóló uniós biodiverzitási stratégia³ –, valamint az erdőkkel kapcsolatos uniós szakpolitikák és az Unió közös mezőgazdasági és halászati politikája határoznak meg;

¹ [15051/19 + ADD 1](#), [EUCO 9/19](#), [EUCO 29/19](#), [EUCO 22/20](#).

² [8280/20](#) és [12099/20](#).

³ [8219/20](#) és [12210/20](#).

5. ÚJÓLAG HANGSÚLYOZZA elkötelezettségét aziránt, hogy megszilárdítsa és megerősítse együttműködését az élelmiszerrendszerekkel kapcsolatos csúcstalálkozón, illetve az annak nyomán hozott intézkedésekben részt vevő valamennyi ENSZ-szervvel és ügynökséggel, és arra ösztönzi őket, hogy az ENSZ egységes fellépésre vonatkozó elvének („One UN”) megfelelően szorosan működjenek együtt;
6. KIEMELI az ENSZ élelmiszerrendszerekkel kapcsolatos 2021. évi csúcstalálkozójának alábbi általános elveit és fő prioritásait:

AZ ÉLELMISZERRENDSZEREK ÁTALAKÍTÁSÁNAK ÁLTALÁNOS ELVEI

7. Az élelmiszerrendszerek kritikus hatást gyakorolnak az emberek életére, egészségére és jóllétére. Alapvető hatással vannak bolygónk természeti erőforrásaira és ökoszisztémáira is. A jelenlegi élelmiszerrendszereket gyakran olyan strukturális **gyengeségek és fenntarthatatlan tendenciák** jellemzik, amelyek – az egészséges étrendekhez való hozzáférés terén meglévő **egyenlőtlenségekkel** társulva⁴ – az **összehangolt fellépés felgyorsítását** teszik szükségessé.
8. A 2030-ig tartó időszakra szóló menetrend azon átfogó alapelveivel összhangban, amely szerint „senkit sem hagyunk hátra”, a globális élelmiszerrendszerek átállásának **méltányosnak és inkluzívnak** kell lennie, és **emberi jogi megközelítésen** kell alapulnia. Különös figyelmet kell fordítani a legszegényebbekre és a legkiszolgáltatottabbakra, valamint a helyi közösségek és az őslakos népek jogaira.
9. Fokozott erőfeszítésekre van szükség ahhoz, hogy világszerte kezelni lehessen **az élelmiszer-ellátás bizonytalanságának és a hiányos táplálkozásnak a kiváltó okait és fő mozgatórugóit**, különösen a szegénységet, az egyenlőtlenségeket, az éghajlatváltozást, a biológiai sokféleség csökkenését, a kényszerű migrációt és a konfliktusokat. E tekintetben különös figyelmet kell fordítani az élelmezésbiztonságnak és a megfelelő táplálkozásnak az instabil és humanitárius helyzetekben való biztosítására, amely helyzetekre **integrált humanitárius, fejlesztési és békeépítési megközelítést** kell alkalmazni valamennyi szinten. Hasonlóképpen, további erőfeszítésekre van szükség az élelmiszer-ellátás bizonytalansága által okozott ciklikus hatások kezelése és a **humanitárius élelmezési segélyezés** javítása érdekében, segítve ezáltal a kiszolgáltatott helyzetben lévő embereket és közösségeket a konfliktus sújtotta térségekben.
10. A nők alapvetően járulnak hozzá az élelmezésbiztonság és a táplálkozás biztosításához világszerte, e hozzájárulásuk mégis alulértékelt. **A nemek közötti egyenlőség megvalósítása**, valamint a társadalmi-gazdasági és egyéb akadályok felszámolása továbbra is kulcsfontosságú ahhoz, hogy **a nők és a lányok képesek legyenek** teljes mértékben betölteni szerepüket az élelmiszerrendszerek átalakításában.

---

⁴ [Az élelmiszerrendszerekre és a táplálkozásra vonatkozó, a Világélelmezés-biztonsági Bizottság által készített önkéntes iránymutatások](#) szerint azon étrendek minősülnek egészségesnek, amelyek biztonságosak, változatosak, kiegyensúlyozottak és tápláló ételeken alapulnak.

11. Az élelmiszerrendszerek átalakításával kapcsolatos kihívások szorosan kapcsolódnak a **fenntarthatósággal, a biológiai sokféleséggel és az éghajlatváltozással kapcsolatban** a világ előtt álló **tágabb kihívásokhoz**. A globális erőfeszítéseknek arra kell irányulniuk, hogy ösztönözzük **az összes szereplő aktív részvételét** és szabályozzuk azok **felelősségi körét az élelmiszerrendszer működésének valamennyi szakaszában**, nevezetesen a termelés, a feldolgozás, a tárolás, az elosztás, a fogyasztás és a hulladékkezelés szakaszában.
12. A fenntartható és reziliens élelmiszerrendszerek megvalósítása felé történő elmozdulásnak **holisztikus és rendszerszintű megközelítésen**, valamint **kutatáson és innováción** kell alapulnia. Ehhez jobban ki kell használni és javítani kell az élelmiszerek gazdasági, környezeti és társadalmi externáliáinak – többek között különösen a környezettel és az egészséggel kapcsolatos rejtett költségeiknek – az értékelésére szolgáló, **tudományos és kutatási eredményeken alapuló módszereket**, valamint bővíteni kell az élelmiszerrendszerek különböző dimenzióin belüli és azok közötti szinergiákra és potenciális kompromisszumokra vonatkozó közös tudást. Különös figyelmet kell fordítani a **kutatási együttműködés** támogatására, valamint a **tudomány és a politika közötti kapcsolódási pontok** javítására, kellően tekintetbe véve a hagyományos tudást és az őslakos népek tudását is.
13. Az élelmiszer-termelési és -fogyasztási minták átalakítása szempontjából alapvetően fontos egy olyan erős és integrált, **több érdekelt felet bevonó megközelítés** alkalmazása, amely az állami és magánszereplők, a civil társadalmi szervezetek, a tudásintézmények és a szakpolitikai döntéshozók közötti, valamennyi szintre kiterjedő párbeszédre és partnerségekre alapul. Elengedhetetlen, hogy – többek között **támogató szakpolitikai környezet** és megfelelő gazdasági és pénzügyi ösztönzők révén – biztosítsuk **valamennyi érdekelt fél** méltányos feltételek melletti **aktív részvételét**.
14. A jól működő élelmiszerrendszerek biztosítása, valamint a regionális és helyi piacok megerősítése szempontjából kulcsfontosságú, hogy a magán- és az állami szereplők **megfelelő volumenű, felelősségteljes beruházásokat** eszközöljenek valamennyi szinten. Ezzel összefüggésben határozott intézkedésekre van szükség azon **nemzetközi eszközök** elterjedésének és alkalmazásának ösztönzése érdekében, amelyek az élelmezésbiztonságot és a megfelelő táplálkozást célzó olyan **felelősségteljes beruházások előmozdítására** irányulnak, amelyek az emberi jogok tiszteletben tartásával valósulnak meg⁵, méltányosságot és átláthatóságot biztosítanak a földtulajdoni és -használati viszonyokat illetően⁶, továbbá összhangban állnak az éghajlat-politikai és környezetvédelmi célkitűzésekkel.

⁵ Lásd különösen [a mezőgazdaságba és az élelmiszerrendszerekbe történő felelős beruházásra vonatkozó, a Világélelmezés-biztonsági Bizottság által megfogalmazott elveket](#).

⁶ Lásd különösen [a földtulajdoni és -használati viszonyoknak, a halászatnak és az erdőgazdálkodásnak a nemzeti élelmezésbiztonsággal összefüggésben történő felelősségteljes irányítására vonatkozó, a Világélelmezés-biztonsági Bizottság által elfogadott önkéntes iránymutatásokat](#).

15. Az élelmiszerrendszerek átalakítása során kellően figyelembe kell venni a **vidék–város kapcsolatot**, valamint a területek sokféleségét és az egyes területek sajátos erősségeit és gyengeségeit. E tekintetben fontos hozzájárulást jelenthet egy olyan **területi és alulról építkező megközelítés**, amely a helyi kihívások figyelembevételére és a helyi adottságok kihasználására épül.

AZ ÉLELMISZERRENDSZEREKKEL KAPCSOLATOS CSÚCSTALÁLKOZÓN ELŐMOZDÍTANDÓ FŐ PRIORITÁSOK

16. Az EU⁷ elkötelezett amellett, hogy az emberi jogokkal kapcsolatos átfogó elvekkel – különösen az élelemhez való joggal – összhangban együttműködjön partnereivel az élelmiszerrendszerekkel kapcsolatos csúcstalálkozó célkitűzéseinek megvalósítása érdekében, támogatva ezáltal a fenntartható fejlődési célok teljesítését.
17. Az EU kiemeli a csúcstalálkozó alábbi átfogó prioritásait, amelyekkel átfogó és integrált módon kell foglalkozni.

A fenntarthatóság és a reziliencia megerősítése

18. A mezőgazdaságnak, a halászatnak és az akvakultúrának fenntartható módon kell biztosítania az élelmezésbiztonságot és a megfelelő táplálkozást a világ növekvő népessége számára. Ehhez a fenntarthatatlan termelési módszereket és gyakorlatokat fokozatosan **természetalapú megoldásokkal és ökoszisztéma-alapú megközelítésekkel** – például agroökológiai gyakorlatokkal, biogazdálkodással és agrárerdészettel – kell felváltani, valamint növelni kell az integrált területrendezésre és -gazdálkodásra vonatkozó kapacitásokat. Különös figyelmet kell fordítani a **talajromlás mérséklésére és a talaj egészségének javítására**. Ezen túlmenően az édesvízkészletek növekvő felhasználása a gyakoribb és intenzívebb aszályokkal párosulva határozott fellépést tesz szükségessé a **fenntartható és integrált vízkészlet-gazdálkodás**, a hatékony vízfelhasználás, valamint az édesvíz- és talajszennyezés megelőzése érdekében.
19. Az erős **agrár- és élelmezéspolitikák**, valamint a természeti erőforrások – köztük a genetikai erőforrások – fenntartható használatát előmozdító hatékony globális keretek kulcsfontosságúak a fenntartható és reziliens élelmiszerrendszerekre való átállás támogatásához.

---

⁷ E dokumentumban az „EU” kifejezés használata független attól, hogy az adott kérdés az EU, az EU és a tagállamok vagy kizárólag a tagállamok hatáskörébe tartozik-e.

A területi megközelítések mellett a **tisztességes és átlátható termelési és környezetvédelmi tanúsítási és minőségbiztosítási rendszerek** is olyan fontos eszközök, amelyek felhasználhatók erre a célra. Hasonlóképpen meg kell erősíteni a **műtrágyák, növényvédő szerek és antimikrobiális szerek felelősségteljes és fenntartható használatának** fokozására irányuló intézkedéseket, többek között csökkentési célok révén.

20. Az óceánok és édesvizek megőrzése, valamint a tengeri ökoszisztémák védelme elengedhetetlen a fenntartható és egészséges táplálkozást szolgáló élelmiszerek előállításához. Elismerve a **halászat és az akvakultúra** döntő fontosságú hozzájárulását, több erőfeszítésre van szükség a világ tengeri eredetű élelmiszer-erőforrásaival való gazdálkodás fenntartható módjainak kidolgozása érdekében. Az e területen végzett munkának a **halállományok megőrzésére és fenntartható kiaknázására**, a jogellenes, be nem jelentett és szabályozatlan halászatnak a zéró tolerancia elvével összhangban történő felszámolására, valamint a túlhalászás elleni küzdelemre és a negatív környezeti hatások megelőzésére kell összpontosítania. A csúcstalálkozónak ösztönöznie kell a **hatékony halászati gazdálkodást**, valamint az **akvakultúra fenntartható fejlődését** – ezek értékláncait is ideértve – biztosító konkrét intézkedésekkel kapcsolatos **együttműködést** a fenntartható és reziliens élelmiszerrendszerek támogatása érdekében.
21. A **biológiai sokféleség és az élelmiszerrendszerek** szorosan összefüggenek egymással. A biológiai sokféleség csökkenése, valamint a vegyi anyagok és hulladékok nem megfelelő kezelése komoly fenyegetést jelent a hosszú távú élelmiszer-termelési kapacitásra és az élelmiszerrendszerek rezilienciájára nézve. Sürgős fellépésre van szükség a **biológiai sokféleség csökkenésének** közvetlen és közvetett kiváltó okainak kezelésére az élelmiszer-termelés és -fogyasztás összefüggésében. E tekintetben alapvető fontosságú a **növényvédő szerektől** való függésnek és a **tápanyagok túlzott felhasználásának** a csökkentése, a **mezőgazdasági biodiverzitás** védelme és fenntartható használata – többek között agroökológiai gyakorlatok és biogazdálkodás révén –, valamint a **beporzók pusztulását** kiváltó okok kezelése, mivel azok létfontosságúak az egészséges ökoszisztémák és az élelmiszerbiztonság szempontjából. Ezzel összefüggésben az EU hangsúlyozza annak fontosságát, hogy a COP 15⁸ során megállapodás szülessen a **biológiai sokféleségre vonatkozóan a 2020 utáni időszakra** szóló, átalakító erejű és ambiciózus globális keretről.

---

⁸ A Biológiai Sokféleség Egyezmény részes felei konferenciájának 15. ülése.

22. **Az erdők és az agrárerdészeti rendszerek** számos módon – közvetlenül és közvetve – hozzájárulnak az élelmezésbiztonsághoz és a táplálkozáshoz. Fokozott közös erőfeszítésekre van szükség az ENSZ 2017–2030-as időszakra szóló erdészeti stratégiai tervének végrehajtásához a **globális erdőirtás és erdőpusztulás** – többek között az **illegális fakitermelés** – megállítása, valamint az erdőkkel való fenntartható gazdálkodás érdekében, kellő figyelmet fordítva a természetes és az őshonos erdők megőrzésére. Elismerve, hogy a mezőgazdaság bővülése a globális erdőirtás egyik fő hajtóereje, kulcsfontosságú az **ellátási láncok átláthatóságának és fenntarthatóságának** biztosítása, többek között az erdőirtáshoz és erdőpusztuláshoz kapcsolódó termékek forgalomba hozatala kockázatának minimalizálása révén. E célból a csúcstalálkozónak meg kell erősítenie a szakpolitikákkal és fellépésekkel kapcsolatos **két- és többoldalú együttműködést** annak érdekében, hogy ösztönözze az országokat az erdőirtás és az erdőpusztulás elleni küzdelmet célzó ambiciózus, tisztességes és eredményalapú politikák végrehajtására és érvényesítésére.
23. Az **élelmiszerrendszerekre** nemcsak jelentős hatást gyakorol az **éghajlatváltozás**, hanem azok annak fontos mozgatórugói is. A felelős beruházások, az innováció és a digitális technológia nagy lehetőségeket rejtenek magukban **az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás és az éghajlatváltozás mérséklése** terén az élelmiszerrendszerekben. A csúcstalálkozónak olyan **megoldásokat, innovációkat és legjobb gyakorlatokat** kell elindítania, amelyek bővíthetők és tartós hatást fejtenek ki az éhezés megszüntetése és az éghajlati és fenntarthatósági célok átfogó kezelése érdekében az élelmiszerrendszerek egészében. E tekintetben különös figyelmet kell fordítani annak biztosítására, hogy az innovációk rendelkezésre álljanak és elérhetők legyenek a legszegényebb és legsérülékenyebb helyzetű országok és közösségek számára.
24. **A körforgásos gazdaságra való méltányos átállás** jelentős mértékben hozzájárulhat a fenntartható és reziliens élelmiszerrendszerek kialakulásához. Fokozott erőfeszítésekre van szükség a nem megújuló természeti erőforrások felhasználásának csökkentése és a **bioalapú ágazatok** megerősítése érdekében, többek között felelős beruházások eszközlése és felelős piacok létesítése, valamint a fenntartható biomassza-termelés és -feldolgozás előmozdítása révén. Emellett **a fenntartható fehérjeforrásokban rejlő lehetőségek további fejlesztése** is fontos szerepet játszik a globális élelmiszerellátásban.

25. Az **élelmiszer-veszteség és az élelmiszer-pazarlás jelenlegi szintjének jelentős csökkentése** döntő fontosságú a fenntartható élelmiszerrendszerek felé történő elmozduláshoz. Azon globális célkitűzés érdekében, hogy 2030-ra az élelmiszer-pazarlás kiskereskedelmi és fogyasztói szinten a felére csökkenjen, a termelési és ellátási láncokban pedig csökkenjen az élelmiszer-veszteség (beleértve a betakarítás utáni veszteségeket is), különös figyelmet kell fordítani az ágazatközi és a köz- és magánszféra közötti együttműködés előmozdítására; az oktatási és figyelemfelkeltő intézkedések támogatására; az élelmiszer-csomagolás erőforrás-hatékony és körforgásos szemléletű tervezésének előmozdítására; a melléktermékek biztonságos felhasználására és az élelmiszeripari hulladék újrafeldolgozására; a termékek eltarthatósági idejének felelős javítására, valamint az élelmiszer-veszteséggel és élelmiszer-pazarlással kapcsolatos nyomon követés és jelentéstétel fokozására az élelmiszer-ellátási lánc egészében.
26. Döntő fontosságú a **tisztességes megélhetés és életszínvonal** biztosítása az elsődleges termelők és a teljes élelmiszerláncban tevékenykedő minden személy számára, többek között szociális védelmi intézkedések révén. Különös figyelmet kell fordítani a **mezőgazdasági kistermelők, a családi gazdálkodók és a kisüzemi termelők** fontos szerepére a **halászatban és az akvakultúrában**, valamint az **erdészetben**. Ahhoz, hogy ezen szereplők teljes mértékben ki tudják használni a fenntartható élelmiszerrendszerekre való átállás előmozdítására bennük rejlő lehetőségeket, alapvetően fontos jobb hozzáférést biztosítani számukra a piacokhoz, a termelőeszközökhöz és inputokhoz, a finanszírozáshoz és a biztosításhoz; a földtulajdon és -használatot, a vízügyet és a halászati területeket illetően jobb irányítást, valamint méltányos munkafeltételeket és tisztességes higiéniai létesítményeket kínálni a számukra; megerősíteni a kutatáshoz, a tudáshoz, a technológiához és az innovációhoz való hozzáférésüket; valamint elismerni a helyi és rövid ellátási láncok szerepét.
27. Ahhoz, hogy az átállási folyamat inkluzív legyen, megfelelően – mégpedig szerepvállalásuk fokozása és jogaik védelme révén – el kell ismerni, hogy **az őslakos népek és a helyi közösségek** betöltött kulcsszerepet töltenek be az **élelmiszerrendszerekben**. Alapvető fontosságú továbbá a vidéki térségekben élő **nők és fiatalok** kilátásainak és életszínvonalának a javítása. A csúcstalálkozóknak hangsúlyoznia kell, hogy e célból tartós és gyorsított fellépésre van szükség.
28. Folytatni kell az erőfeszítéseket az élelmiszer-ellátás bizonytalanságának és a hiányos táplálkozásnak a vészhelyzetekben és elhúzódó válsághelyzetekben való kezelésére. E tekintetben a **humanitárius élelmezési segély** az élelmezési reziliencia kulcseleme, mivel védi az életeket és a megélhetést, és lehetővé teszi a gyorsabb helyreállítást.

Többet kell tenni a **hatékonyabb élelmezésisegély-mechanizmusok** előmozdítása érdekében, beleértve a megelőző intézkedéseket, a készpénzátutalásokat és az élelmiszerek helyi beszerzését, mely utóbbi hozzájárulhat a humanitárius beavatkozások környezeti hatásának csökkentéséhez és a helyi élelmiszerrendszerek támogatásához is.

Az egészséges étrendek népszerűsítése fenntartható élelmiszerrendszerek révén

29. A jelenlegi **élelmiszerfogyasztási mintáknak** fenntarthatóbbá kell válniuk. E tekintetben a fogyasztóknak döntő szerepük van. Az élelmiszerrendszerek átalakítására irányuló globális erőfeszítések szerves részét kell, hogy képezze a fenntartható, biztonságos, egészséges és változatos étrendi minták – többek között a növényi alapú élelmiszerek – támogatása és népszerűsítése **az élelmiszer-környezet, az oktatás, a figyelemfelkeltés és az információkhoz való hozzáférés javítása** révén. E tekintetben különös figyelmet kell fordítani a fogyasztókkal való egyértelmű kommunikáció előmozdítására, különösen átlátható **címkézési rendszerek** és a táplálkozással kapcsolatos oktatás révén.
30. Az éhezés felszámolására és az élelmiszer-ellátás bizonytalansága elleni küzdelemre irányuló, folytatódó közös erőfeszítések mellett különös figyelmet kell fordítani a **hiányos táplálkozás** valamennyi formájának növekvő terhére, beleértve az alultápláltság és a **túlsúly**, az **elhízás** és a **táplálkozással összefüggő** egyéb, nem fertőző **betegségek** együttes meglétét. Különös figyelmet kell fordítani – többek között iskolai táplálkozási programok révén – azokra az étrendekre, amelyekre a **gyermekeknek és a serdülőknek** szükségük van a növekedéshez és a bennük rejlő lehetőségek teljes kibontakoztatásához. Alapvető fontosságú nemzetközi iránymutatást adni az egészséges étrendet népszerűsítő szakpolitikákra vonatkozóan, különösen a legszegényebbek és az idősek, valamint az instabil környezetben élő nők és gyermekek tekintetében. Az EU támogatja a minimális étrendi változatosságra vonatkozó mutatók széles körű alkalmazását a különböző étrendek népességcsoportok közötti fogyasztásának nyomon követésére.
31. A felelősségteljes **marketinggyakorlatok** és a célzott **árképzési politikák** fontos szerepet játszhatnak annak elősegítésében, hogy az emberek jó táplálkozási döntéseket hozzanak, miközben hozzájárulnak **a piac átláthatóságának fokozásához** és a termelők méltányosabb ellentételezéséhez. Hasonlóképpen különös figyelmet kell fordítani a **fenntartható köz- és magánbeszerzési politikák** fokozott alkalmazásának előmozdítására, valamint az önkéntes fenntarthatósági normáknak az ilyen politikákba való beépítésére.

32. A csúcstalálkozón hatékony intézkedéseket kell ösztönözni annak érdekében, hogy **fenntartható élelmiszerrendszerek révén javuljon az egészséges étrend elérhetősége és megfizethetősége**, a veszélyeztetett csoportok körében is.

Az élelmiszer-biztonság és a közegészségügy megerősítése

33. A fogyasztók számára kínált élelmiszerek biztonságosságának garantálása rendkívül fontos. Ehhez arra van szükség, hogy megfelelően **nyomon lehessen követni az élelmiszereket az élelmiszerlánc egészében, minimalizálni lehessen a kockázatokat**, többek között az élelmiszerfeldolgozás és -kiskereskedelem szakaszában, és hatékonyan **fel lehessen lépni az élelmiszeres csalás ellen**. E tekintetben az EU újólág megerősíti, hogy teljes mértékben támogatja a **nemzetközi szabványügyi testületek**, különösen a Codex Alimentarius Főbizottság, a Nemzetközi Növényvédelmi Egyezmény alapján létrehozott, növényegészségügyi intézkedésekkel foglalkozó bizottság és az Állategészségügyi Világszervezet (OIE) által végzett fontos munkát. A tudományos és kutatási eredményeken alapuló nemzetközi szabványok e szervezetek általi kidolgozása során megfelelően figyelembe kell venni az élelmiszerrendszerek fenntarthatóságát.
34. Az élelmiszerrendszerek sikeres átalakításának egyik fő követelménye a **globális egészségszemlélet** teljes körű érvényesítése, mivel az emberek, az állatok, a növények és közös környezetük egészsége elválaszthatatlanul összekapcsolódik egymással. E tekintetben tovább kell erősíteni és **ki kell terjeszteni** az Egészségügyi Világszervezet (WHO), az Állategészségügyi Világszervezet (OIE) és az ENSZ Élelmezési és Mezőgazdasági Szervezete (FAO) közötti **háromoldalú együttműködést**, hogy az egyenlő alapon magába foglalja az **ENSZ Környezetvédelmi Programját (UNEP)**. Ezzel összefüggésben az EU üdvözli a FAO, az OIE, a WHO és az UNEP részvételével újonnan létrehozott, a **globális egészségszemlélettel foglalkozó magas szintű szakértői csoportot**.
35. Az **antimikrobiális rezisztencia (AMR)** alapjaiban veszélyezteti az emberi és állati egészséget, valamint a biztonságos és fenntartható élelmiszerek előállítását. Az EU továbbra is határozottan szót emel az antimikrobiális szerek **felelős, körültekintő és fenntartható használata** mellett, és ismételten sürgeti az antimikrobiális szerek növekedésserkentőként való használatának fokozatos megszüntetését. A csúcstalálkozón ki kell emelni, hogy sürgősen fokozni kell **az antimikrobiális rezisztenciával kapcsolatos, 2015. évi globális cselekvési tervnek** a globális egészségszemlélet révén történő végrehajtására irányuló globális erőfeszítéseket.

36. A **zoonótikus betegségek** megelőzése és a rájuk való felkészülés elengedhetetlen. Az EU kiemeli, hogy meg kell erősíteni az ellenőrzési és reagálási mechanizmusokat, továbbá – különösen az Állategészségügyi Világszervezet keretében – nemzetközi iránymutatásokat kell kidolgozni a biztonsági és higiéniai intézkedések szigorítására vonatkozóan, illetve javítani kell ezen iránymutatások végrehajtását. Ezzel kapcsolatban teljes mértékben figyelembe kell venni az állattenyésztéssel, valamint az ökoszisztémákba és a vadon élő fajok életébe való emberi beavatkozással összefüggő **új zoonótikus betegségek kialakulásának és elterjedésének** kockázatait. Fokozni kell az e kockázatok mérséklését célzó erőfeszítéseket, többek között a vadon élő állatok jogellenes kereskedelme elleni intézkedések megerősítése révén.

Az élelmiszerrendszerek fenntarthatóságához és rezilienciájához való hozzájárulás a kereskedelem révén

37. A nyitott, átlátható és szabályokon alapuló, a Kereskedelmi Világszervezet (WTO) szabályaival összhangban folytatott nemzetközi kereskedelem, továbbá az egészségügyi és növényegészségügyi szabványok fontos szerepet játszanak annak biztosításában, hogy mindenki elegendő, biztonságos és egészséges élelmiszerhez jusson. **A kétoldalú és többoldalú kereskedelmi egyezmények fontos eszközei lehetnek az élelmiszerrendszerekkel kapcsolatos** nagyratörő **fenntarthatósági célok** elérésének, különösen az olyan kulcsfontosságú területeken, mint a Párizsi Megállapodás és a Biológiai Sokféleség Egyezmény hatékony végrehajtása; a fenntartható víz-, föld- és erdőgazdálkodás; az erdőirtás és az illegális fakitermelés elleni küzdelem; az antimikrobiális rezisztencia további terjedésének megelőzése és az ellene való küzdelem; a növényvédő szerek fenntartható és körültekintő használatának előmozdítása; az állatjólét javítása; valamint a tisztességes munkakörülmények védelme. Az EU továbbra is együtt fog működni kereskedelmi partnereivel és támogatni fogja kereskedelmi partnereit, különösen a fejlődő országokat a fenntartható élelmiszerrendszerekre való átállás terén. Az EU továbbá ismét kijelenti, hogy támogatja a **WTO reformjára** irányuló erőfeszítéseket, amelyek célja a WTO fenntartható fejlődéshez való hozzájárulásának fokozása.
38. A nemzetközi kereskedelem mellett kellőképpen el kell ismerni azt a hozzájárulást, amelyet a **regionális és helyi kereskedelem** képes nyújtani – többek között **rövid ellátási láncok** révén – az élelmiszerrendszerek fenntarthatóságának és rezilienciájának biztosításához. A helyi, regionális és globális élelmiszerrendszerek egymást kiegészítő jellegének biztosításához és így módon az élelmiszerrendszerek fenntarthatóságának és rezilienciájának fokozásához elengedhetetlen a **regionális és helyi piacok** kiépítése, megerősítése, illetve az azokhoz való **hozzáférés** javítása.

Új pénzügyi megoldások és üzleti modellek

39. Az élelmiszerrendszerek fenntarthatóságának előmozdításához **új pénzügyi megoldásokra és üzleti modellekre** van szükség az érdekelt felek számára, ideértve adott esetben a vegyes finanszírozáson, kockázatmegosztási mechanizmusokon és biztosítási rendszereken keresztül nyújtott támogatást is. Ezeknek elő kell segíteniük többek között azt, hogy az **élelmiszerrendszerekbe történő fenntartható és felelős beruházások** – különös tekintettel a kistermelőkre és a családi gazdálkodókra, valamint a kis- és középvállalkozásokra – **finanszírozáshoz jussanak**. E tekintetben kulcsfontosságúak az esetleges összeférhetlenségek megelőzését szolgáló **elszámoltathatósági mechanizmusok** és biztosítékok.
40. Fokozatosan ki kell vezetni azokat az ösztönzőket, amelyek károsak a környezetre, a biológiai sokféleségre és az éghajlatra. Ezzel összefüggésben az EU üdvözli az **ENSZ környezeti-gazdasági számlarendszerének** elfogadását, és sürgeti az arra irányuló munka folytatását, hogy a döntéshozók szélesebb körben alkalmazzák a **természetitőke-számvitel** módszertanát az élelmiszerrendszer egészében.

A tudományos ismeretek bővítése, valamint a tudomány és a szakpolitikák közötti szoros kapcsolat biztosítása

41. Az élelmiszerrendszerek átalakításával kapcsolatos kihívások és lehetőségek jobb megismerése és a cselekvési prioritások meghatározása érdekében az élelmiszerrendszerek további **tudományos, tényeken alapuló értékelésére** van szükség globális, regionális és országos szinten egyaránt.
42. A kormányoknak, a magánszektornak, a kutatóintézeteknek, a civil társadalmi szervezeteknek és a fogyasztóknak hasonlóképpen hozzá kell férniük a **legjobb technikai és társadalmi-gazdasági ismeretekhez** – kellően elismerve a hagyományos ismereteket és az őslakosok tudását – ahhoz, hogy megalapozott döntéseket hozhassanak az élelmiszerrendszerek jövőjéről. Az EU e tekintetben elkötelezett **a tudás-, az innováció- és a technológiatranszfer** fokozása mellett.
43. A csúcstalálkozóknak hozzá kell járulnia az **élelmiszerrendszerek irányításának** a különböző szinteken, többek között több érdekelt részvételén alapuló, valamint kormányközi mechanizmusok révén történő **megerősítéséhez**, továbbá a jól megalapozott szakpolitikai döntéshozatal elősegítése érdekében biztosítani kell **a tudományok és a szakpolitikák közötti erős kapcsolatot**.

44. Ezzel összefüggésben az EU elismeri a **Világélelmezés-biztonsági Bizottság** és annak **élelmezésbiztonsággal és táplálkozással foglalkozó magas szintű szakértői munkacsoportja** által betöltött központi szerepet. A csúcstalálkozóknak arra kell ösztönöznie az országokat és az összes érdekelt felet, hogy fokozzák a Világélelmezés-biztonsági Bizottság szakpolitikai eszközeinek alkalmazását és végrehajtását. Ezzel összefüggésben az EU kiemeli különösen a **Világélelmezés-biztonsági Bizottság által a közelmúltban elfogadott, az élelmiszerrendszerekre és a táplálkozásra vonatkozó önkéntes iránymutatásokat**, és azok széles körű végrehajtására szólítja fel az érdekelt feleket.

A CSÚCSTALÁLKOZÓT KÖVETŐ INTÉZKEDÉSEK

45. Az EU elkötelezett aziránt, hogy az élelmiszerrendszerekkel kapcsolatos csúcstalálkozókn olyan **ambiciózus eredmények** szülessenek, amelyek **elősegítik az élelmiszerrendszerek átalakítását** az „élelemhez való jogon” alapuló megközelítéssel, egy egyértelmű, végrehajtható cselekvési programban foglalt közös jövőképen keresztül, a fenntartható fejlődési célokra vonatkozó nyomonkövetési és jelentéstételi szabályokkal összhangban.
46. Ahhoz, hogy a csúcstalálkozót követően hatékony intézkedések szülessenek, a fenntartható fejlődési célok megvalósítása és ugyanakkor a munkafolyamatok közötti párhuzamosságok és átfedések elkerülése érdekében **az ENSZ-en belüli szoros együttműködésre és a meglévő ENSZ-kezdemenyvezések megerősítésére** van szükség. Az EU kiemeli, hogy a lehető legjobban ki kell használni **a meglévő kormányközi és intézményi mechanizmusokat** egyrészt annak biztosítására, hogy a csúcstalálkozó eredményei új intézkedésekhez vezessenek és ösztönözzék az előrehaladást, másrészt a csúcstalálkozóknak a 2030-ig tartó időszakra szóló menetrend tágabb összefüggésében vett hatásainak mérése és elemzése céljából is. E célból **szoros együttműködésre és koordinációra** van szükség a **releváns ENSZ-ügynökségek és fórumok**, különösen az Élelmezési és Mezőgazdasági Szervezet (FAO), a Nemzetközi Mezőgazdaság-fejlesztési Alap (IFAD), az Élelmezési Világprogram (WFP), a Világélelmezés-biztonsági Bizottság (CFS), az Egészségügyi Világszervezet (WHO), az ENSZ Környezetvédelmi Programja (UNEP), az elsivatagosodás elleni küzdelemről szóló ENSZ-egyezmény (UNCCD), az Állategészségügyi Világszervezet (OIE), a Codex Alimentarius Főbizottság és a Nemzetközi Növényvédelmi Egyezmény (IPPC) között.

47. Különös figyelmet kell fordítani arra, hogy a **csúcstalálkozó eredményeit** kellően figyelembe vegyék **a többoldalú kezdeményezésekben és a közeljövőben tartandó eseményeken**, például a „Táplálkozás a növekedésért” csúcstalálkozón (Tokió, 2021. december), a globális akvakultúra-konferencián (Sanghaj, 2021. szeptember, a COP 26 éghajlatváltozási konferencián (Glasgow, 2021. november), a Biológiai Sokféleség Egyezmény részes feleinek 15. konferenciáján (Kunming, 2021. október), az UNCCD részes feleinek 15. konferenciáján (2021. szeptember), az óceánokkal foglalkozó ENSZ-konferencián (Lisszabon, 2022), a Stockholm+50 konferencián (Stockholm, 2022), valamint az ENSZ 2023. évi vízügyi konferenciáján (New York, 2023. március 22–24.).

Unió szintű intézkedések és kezdeményezések

48. Az EU jó példával kíván elől járni a csúcstalálkozót követő átalakítási folyamatban, partnereivel és minden érintett érdekelt féllel közösen előrevívve azt, és készen áll arra, hogy e célból **szövetségeket és partnerségeket** hozzon létre.
49. Az élelmezés- és táplálkozásbiztonság megteremtésére, valamint a 2030-ig tartó időszakra vonatkozó menetrendnek az EU-ban és azon túl történő végrehajtására irányuló átfogó szakpolitikai intézkedéseinek részeként az EU a kereskedelmi partnereivel fenntartott kapcsolataiban még inkább az élelmiszerrendszerek fenntarthatóságára kívánja helyezni a hangsúlyt a globális szintű átállás sikerének közös biztosítása érdekében. Ennek megfelelően az EU a jelenleg tárgyalás alatt álló **uniós kereskedelmi megállapodásokba külön fejezetet kíván beilleszteni az élelmiszerrendszerek fenntarthatóságáról**, továbbá meg kívánja erősíteni az e téren folytatott együttműködést azon országokkal, amelyek korábban kötöttek kereskedelmi megállapodást az Unióval.
50. Az EU elkötelezetten folytatja továbbá arra irányuló erőfeszítéseit, hogy **fenntartható és reziliens uniós élelmiszerrendszert** alakítson ki, továbbá készen áll arra, hogy tudását, szakértelmét és tapasztalatait megossza partnereivel. Az EU elsősorban a következő **fő rövid- és középtávú intézkedéseket és kezdeményezéseket** szándékozik e célból végrehajtani, különösen az **európai zöld megállapodás és „a termelőtől a fogyasztóig” stratégia** keretében:
- a fenntartható élelmiszerrendszerekre vonatkozó uniós jogszabályi keret kidolgozása,
  - a felelős üzleti és forgalmazási gyakorlatra vonatkozó magatartási kódex kidolgozása valamennyi érdekelt féllel együtt,

- kötelező erejű élelmiszerhulladék-csökkentési célértékek kidolgozása az élelmiszerhulladék mérésére szolgáló új módszertan alapján,
- a fenntartható akvakultúrára vonatkozó iránymutatások kidolgozása a fenntarthatóan kezelt akvakultúrából származó élelmiszerek fenntartható termelésének biztosítása érdekében,
- az erdőirtással vagy erdőpusztulással összefüggő termékek uniós piacon való forgalomba hozatalának elkerülését vagy minimalizálását célzó jogszabályok, valamint az erdőirtás megállítására és a fenntartható erdőgazdálkodás előmozdítására irányuló további kezdeményezések kidolgozása,
- olyan intézkedések kidolgozása, amelyek célja az ökológiai gazdálkodás alá vont uniós mezőgazdasági földterület növelése, az ökológiai akvakultúra előmozdítása és az ökológiai termékek fogyasztásának növelése,
- a növényvédő szerekre, az antimikrobiális szerekre és a tápanyagvesztésre vonatkozó mennyiségi csökkentési célok teljesítését szolgáló intézkedések kidolgozása,
- kezdeményezések indítása a Horizont Európa program keretében az élelmiszerrendszerek fenntarthatóságát célzó, nagyratörő nemzetközi és transzdiszciplináris kutatási és innovációs projektek támogatása érdekében (többek között a „biztonságos és fenntartható élelmiszerrendszerek az emberek, a bolygó és az éghajlat számára” elnevezésű partnerségen keresztül),
- a szén-dioxid-eltávolítás tanúsítására hivatott, megbízható és átlátható nyomon követésen és ellenőrzésen alapuló uniós széngazdálkodási kezdeményezés előkészítése,
- a csomagolás elülső részén feltüntetett tápértékjelölésre vonatkozó, tudományosan megalapozott, harmonizált rendszer és fenntartható címkézési keret létrehozását célzó javaslat kidolgozása,
- a feldolgozott élelmiszerek összetétele megváltoztatásának ösztönzését, ezen belül adott esetben egyes tápanyagok vonatkozásában maximális értékek meghatározását, továbbá a magas só- vagy cukortartalmú és/vagy bizonyos fajta zsírokat nagy mennyiségben tartalmazó élelmiszerek népszerűsítésének korlátozását célzó kezdeményezések indítása,
- az EU mezőgazdasági és élelmiszeripari termékekkel kapcsolatos promóciós programjának, az EU iskolaprogramjának, valamint az élelmiszer-beszerzéshez nyújtott uniós támogatásnak a felülvizsgálata az egészséges és fenntartható élelmiszerek előállításának, hozzáférhetőségének és fogyasztásának elősegítése érdekében,

- az élelmezési válságokra való felkészültség javítása, az élelmezési válságok kezelésére irányuló megelőző intézkedések fokozása, valamint az élelmezési válságok elleni globális hálózat működésbe hozásának folytatása a humanitárius tevékenység, a fejlesztés és a béke középpontba helyezésével.
-